

PERSBERICHT HJ SCHOO-LEZING KLAAS KNOT 1.09.2020

Versterken muntunie nodig om Europa uit coronacrisis te helpen

De Europese Unie kan sterker uit de huidige coronacrisis komen als zij bereid is een gezamenlijke inspanning te leveren om een eind te maken aan de scheefgroei binnen de muntunie.

Dat betoogde DNB-president Klaas Knot dinsdag in de twaalfde HJ Schoo-lezing, die hij uitsprak in de Rode Hoed in Amsterdam. De Schoo-lezing wordt jaarlijks aan het begin van het politieke jaar georganiseerd door Elsevier Weekblad.

Knot schetst in zijn lezing hoezeer Nederland en andere EU-landen baat hebben bij de Europese samenwerking. De baten van de interne markt voor Nederland zijn eerder becijferd op een bedrag tussen de 6.000 en 10.000 euro per huishouden per jaar.

Knot: "Zelfs als we rekening houden met de betalingen van Nederland aan de EU-begroting, blijven de baten ruim positief. Met andere woorden: in Nederland verdienen we een flink belegde boterham dankzij de Europese interne markt."

Tegelijkertijd ziet de DNB-president een economische scheefgroei binnen de EU. Zo profiteren sterkere economieën van de gemeenschappelijke wisselkoers die de invoering van de euro tot gevolg had, terwijl zwakkere economieën daar juist last van ondervinden. Hierdoor groeien economisch sterkere en zwakkere economieën verder uit elkaar. Ook ziet Knot een vorm van scheefgroei binnen landen: bedrijven profiteren meer dan huishoudens van de interne markt en de euro, alsook van vrijhandel wereldwijd.

De voortdurende scheefgroei moet volgens Knot gezamenlijk bestreden worden. Niet alleen om het risico op toekomstige eurocrises te verkleinen, maar ook omdat de scheefgroei het maatschappelijk draagvlak voor Europa ondermijnt.

Knot: "De onvolkomenheden in de Economische en Monetaire Unie zijn geen fenomeen zoals het coronavirus, dat zomaar vanuit het niets over ons is gekomen. We hebben ze zelf gecreëerd. En dat betekent dat we ze ook kunnen repareren, als we dat willen." Knot ziet daartoe drie mogelijkheden.

Ten eerste moet de coronacrisis gezamenlijk en effectief worden bestreden. De Europese regeringsleiders hebben daarvoor een belangrijke stap gezet met de oprichting van het herstelfonds. "Met het

gezamenlijk investeren in digitalisering en het klimaatneutraal maken van onze economieën slaan we twee vliegen in één klap: we verkleinen het gat tussen koplopers en achterblijvers, en we investeren in het duurzame groeivermogen van het eurogebied,” zegt Knot.

Ten tweede moeten de eurolanden hun begrotingsbeleid beter op elkaar afstemmen. Knot pleit daarbij voor een meer gevarieerde inzet van het begrotingsbeleid, waarbij de schuldpositie van landen een grotere rol speelt. In betere tijden moeten landen met een hoge schuld meer inspanning te leveren om die terug te brengen dan landen met een lage schuld, waarbij de nadruk vooral op groeibevorderende hervormingen dient te liggen.

Knot ziet voor Nederland nu dan ook nog geen reden om te bezuinigen of om belastingen te verhogen. Wel is het zaak dat het kabinet ook het groeipotentieel van de Nederlandse economie versterkt met hervormingen (bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt en in het belastingstelsel) en investeringen.

Ten derde is ook op andere onderdelen van het economisch beleid meer afstemming nodig. Economisch zwakkere landen dienen zó te hervormen dat hun concurrentiekracht toeneemt. Dat is goed voor hun export, voor hun groei en werkgelegenheid, en voor de houdbaarheid van hun staatsschuld. Economisch sterkere landen kunnen met hervormingen zorgen voor meer bestedingsruimte bij huishoudens. Dat is niet alleen voor die huishoudens prettig, maar zorgt er ook voor dat de sterkere landen meer gaan importeren. Voor Nederland is het belangrijk dat arbeid fiscaal minder belast wordt en dat de onbalans tussen vast en flex op de arbeidsmarkt wordt aangepakt.

Knot realiseert zich dat zijn route naar een sterkere muntunie betekent dat landen eigen bewegingsvrijheid inleveren en dat daar moed voor nodig is. Maar daar komt een stabielere en welvarender muntunie voor terug. Daarvoor is nodig dat beleidsmakers de voor- en nadelen van Europa duidelijk zichtbaar en bespreekbaar maken. En ervoor zorgen dat deze voordelen breder neerslaan in de samenleving.

Knot doet aan het einde van zijn HJ Schoo-lezing een oproep aan politici: “Het is aan de politiek om keuzes te maken voor de toekomst, en die op heldere wijze voor te leggen aan de kiezer. Daarom hoop ik, of eigenlijk reken ik, op een stevig Europa-debat in de aanloop naar de verkiezingen komend voorjaar.”

EINDE PERSBERICHT